

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

УДК 377.091.113:004

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Ірина Гириловська

Реферат

У статті окреслено проблему невідповідності наявних професій і рівнів кваліфікацій робітників вимогам роботодавців, а також дисбалансу між попитом і пропозицією робочої сили на ринку праці, вирішення чого потребує оновлення усієї системи професійно-технічної освіти. Зазначено, що успішність модернізації системи ПТО залежить від ефективної діяльності всіх її суб'єктів, зокрема керівників ПТНЗ, які надають цьому процесу цілеспрямованості й керованості. У свою чергу, управлінська діяльність керівників ПТНЗ передбачає перероблення величезного обсягу різноманітної службової інформації та компетентного її використання. Тому інформаційно-аналітична діяльність керівників ПТНЗ є складовою їхньої управлінської діяльності. Наголошено на тому, що одним із найважливіших завдань інформаційно-аналітичної діяльності керівника навчального закладу є моніторинг якості надання освітніх послуг ПТНЗ, який можна проводити, використовуючи, наприклад, систему «Профтех». Наведено приклади звітів Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва і Міжрегіонального вищого професійного училища зв'язку як результат упровадження даної системи в роботу ПТНЗ м. Києва, описані індикатори та показники. Зроблено висновок, що володіння навичками діагностики допомагає керівникам навчальних закладів уникнути необ'єктивних оцінок, дає змогу аналізувати і вносити необхідні корективи в навчально-виховний процес, безперервно дбати про вдосконалення роботи педагогічного колективу, діяльності викладачів та майстрів виробничого навчання.

Ключові слова: інформаційно-аналітична діяльність, керівник ПТНЗ, управлінська діяльність, професійно-технічна освіта, індикатор, показник.

Постановка проблеми. В умовах переходу до ринкових відносин одним з головних завдань, відповідно до Закону України «Про професійно-технічну освіту», є задоволення потреб економіки країни у кваліфікованих і конкурентоспроможних на ринку праці робітниках. Зокрема, проблема невідповідності наявних професій і рівнів кваліфікацій робітників вимогам роботодавців, а також дисбалансу між попитом і пропозицією робочої сили на ринку праці потребує оновлення усієї системи професійно-технічної освіти. Успішність модернізації системи ПТО залежить від ефективної діяльності всіх її суб'єктів, зокрема

керівників ПТНЗ, які надають цьому процесові цілеспрямованості й керованості. У свою чергу, управлінська діяльність керівників ПТНЗ передбачає перероблення величезного обсягу різноманітної службової інформації та компетентного її використання. Тому актуальним є питання інформаційно-аналітичної діяльності керівників ПТНЗ як складової їх управлінської діяльності.

Аналіз наукових досліджень. Аналіз наукових публікацій свідчить про зростання уваги науковців до технологічних аспектів управління освітою. Дослідження Т. Давиденко, П. Гурія, О. Назначило, М. Плескач та інших висвітлюють педагогічні аспекти інформатизації освіти й управління нею; проблеми створення інформаційних систем управління в галузі освіти, у тому числі в системі ПТО, розглядають В. Биков [1], Н. Величко [2], Л. Майборода [3], І. Савченко [4]. Ці та інші науковці наголошують, що майбутній керівник повинен мати сформовану інформаційну культуру, основу якої складає інформаційно-аналітична компетентність, що передбачає вміння як комплексного оцінювання стану справ у навчальному закладі, так і оцінювання окремих напрямів його функціонування; вміння прогнозувати розвиток певних процесів і явищ у життєдіяльності закладу як суб'єкта надання освітніх послуг; вміння своєчасно виявляти «критичні аспекти» в його діяльності та моделювати напрями їх усунення.

Савченко Одним із найважливіших завдань інформаційно-аналітичної діяльності керівника навчального закладу є моніторинг якості надання освітніх послуг ПТНЗ. Моніторинг проводиться у різних системах і за різними показниками. Тому необхідною умовою проведення моніторингу в навчальному закладі повинна бути наявна інформаційно-аналітична система та вміння з нею працювати. Прикладом такої системи є ІАС «Профтех». Результатом впровадження даної системи в роботу ПТНЗ м. Києва є створені звіти навчальних закладів з метою аналізу їхньої ефективної діяльності за певний проміжок часу із використанням різних індикаторів і показників. Наведемо приклади таких звітів Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва і Міжрегіонального вищого професійного училища зв'язку.

ЗВІТ 1. КИЇВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ШВЕЙНОГО ТА ПЕРУКАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Аналіз діяльності Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва впродовж трьох навчальних років, з 2008 по 2011 рр.

а) За три навчальні роки (2008 – 2011 рр.) в училищі спостерігається збільшення кількості учнів та слухачів, що свідчить про позитивні тенденції у роботі навчального закладу (рис. 1, 2).

Назва ПТНЗ	2008-2009		2009-2010		2010-2011	
	Загальна кількість учнів	Загальна кількість учнів і слухачів	Загальна кількість учнів	Загальна кількість учнів і слухачів	Загальна кількість учнів	Загальна кількість учнів і слухачів
ВКУ КНТЕУ	1137	1752				
КВПУБД	536	536	453	453	457	457
Київське ВПУ швейного та перукарського мистецтва	1588	1750	1576	1820	1910	2364
КПП «Авіант»	661	661			661	661
ННЦ ПТО			659	759	658	783

Рис. 1. Загальна кількість слухачів та учнів у ПТНЗ

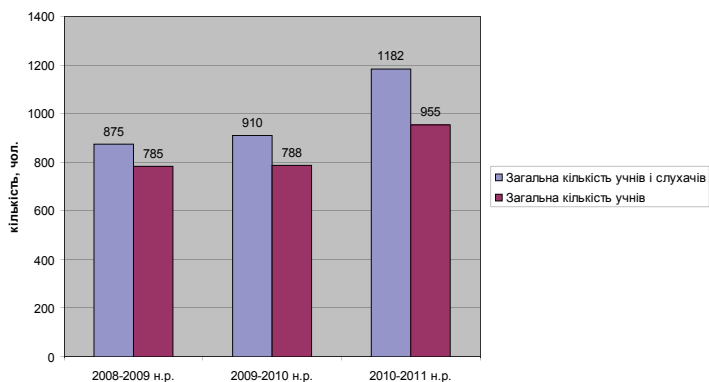


Рис. 2. Порівняльний аналіз кількості учнів та слухачів за три навчальні роки

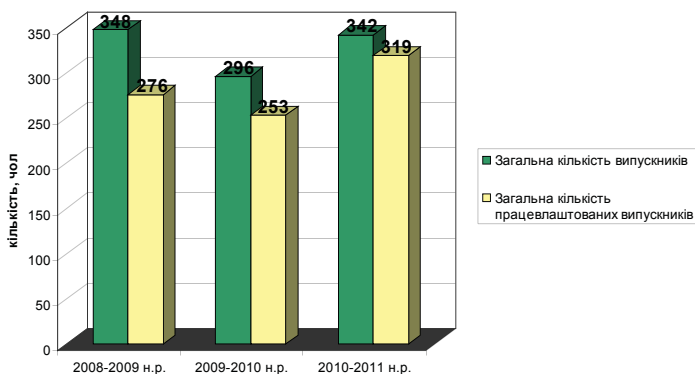


Рис. 3. Кількість випусників, які працевлаштовані за три навчальні роки

б) За 2010 – 2011 н.р. у порівнянні з минулими роками зросла кількість працевлаштованих випускників (рис. 3). Це свідчить про відповідну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників у ПТНЗ, яка забезпечується якісним викладацьким складом.

в) Упродовж 2008 – 2011 рр. в ПТНЗ спостерігається стабільність у співвідношенні загальної кількості викладачів до загальної кількості майстрів виробничого навчання (рис. 4).

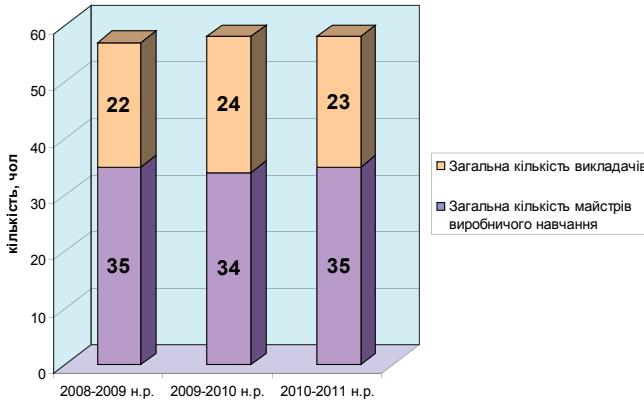


Рис. 4. Кількість викладачів та майстрів виробничого навчання за три навчальні роки

г) За 2008 – 2011 рр. у загальному збільшився відсоток майстрів виробничого навчання 1 та 2 категорій. Тобто викладацький склад училища за освітою і досвідом роботи спроможний забезпечити належний рівень підготовки випускників (рис. 5).

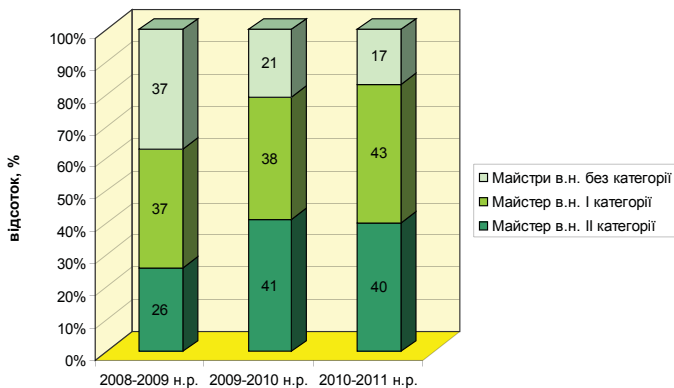


Рис. 5. Якісний склад майстрів виробничого навчання за три навчальні роки

ЗВІТ 2. МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЗВ'ЯЗКУ

Аналіз діяльності Міжрегіонального вищого професійного училища зв'язку за індикаторами «Ефективність навчання» впродовж 2008 – 2011 рр.

Проведений аналіз показав, що кожного року ефективність навчання по навчальному закладу зростає з тенденцією \approx у 8% (рис. 6), а саме:

Індикатор 3.1. Відсоток випускників, які успішно закінчили навчання у 2008–2009 н.р., – 98%, у 2009–2010 н.р. – 97%, у 2010–2011 н.р. – 100%.

Індикатор 3.2. Відсоток випускників, які отримали дипломи з відзнакою, у 2008–2009 н.р. – 12%, у 2009–2010 н.р. – 17%, у 2010–2011 н.р. – 20%.

Індикатор 3.4. Відсоток учнів, які отримали робітничі розряди вище встановлених навчально-програмними документами у 2008–2009 н.р., – 1%, у 2009–2010 н.р. – 2%, у 2010–2011 н.р. – 4%.

Індикатор 3.5. Відсоток випускників, які отримали розряди нижче встановлених навчально-програмними документами, у 2008–2009 н.р. – 0%, у 2009–2010 н.р. – 0%, у 2010–2011 н.р. – 0%.

Індикатор 3.6. Відсоток випускників, які продовжили навчання у ВНЗ I–IV рівнів акредитації у 2008–2009 н.р. – 8%, 2009–2010 н.р. – 25%, у 2010–2011 н.р. – 30%.

Індикатор 3.7. Відсоток учнів та слухачів, які відрahовані впродовж календарного року з різних причин, у 2008–2009 н.р. – 5%, у 2009–2010 н.р. – 7%, у 2010–2011 н.р. – 12%.

Індикатор 3.8. Відсоток роботодавців, які вважають достатнім освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки випускників у 2008–2009 н.р. – 92%, у 2009–2010 н.р. – 90%, у 2010–2011 – 94%.

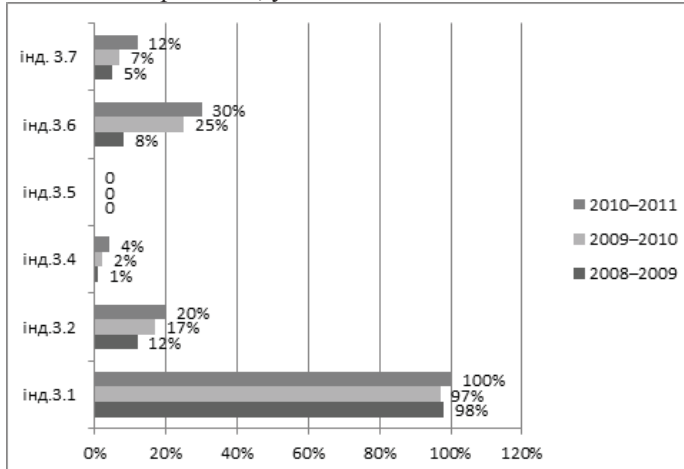


Рис. 6. Тенденція змін ефективності навчання у Міжрегіональному вищому професійному училищі зв'язку м. Києва

Аналіз діяльності Міжрегіонального вищого професійного училища зв'язку за індикаторами «Зміст навчання і навчально-методичне забезпечення» впродовж 2008–2011 рр.

Проведений аналіз показав, що кожного року показник змісту навчання і навчально-методичного забезпечення зростає з тенденцією $\approx 6\%$ (рис. 7), а саме:

Індикатор 2.1. Відсоток предметів професійно-теоретичної підготовки (спецпредмети), що викладаються з використанням сучасного технологічного обладнання, інформаційно-комп'ютерних технологій, – 61%;

Індикатор 2.2. Відсоток занять професійно-практичної підготовки (виробниче навчання і виробнича практика), які проводяться з використанням сучасного технологічного обладнання, – 62%;

Індикатор 2.3. Відсоток навчальних кабінетів і майстерень, оснащених ПК з доступом до Інтернет, – 19,51%;

Індикатор 2.4. Кількість учнів (від загальної кількості) на 1 ПК – 6;

Індикатор 2.5. Кількість учнів (від загальної кількості) на 1 ПК з доступом до Інтернет – 6.

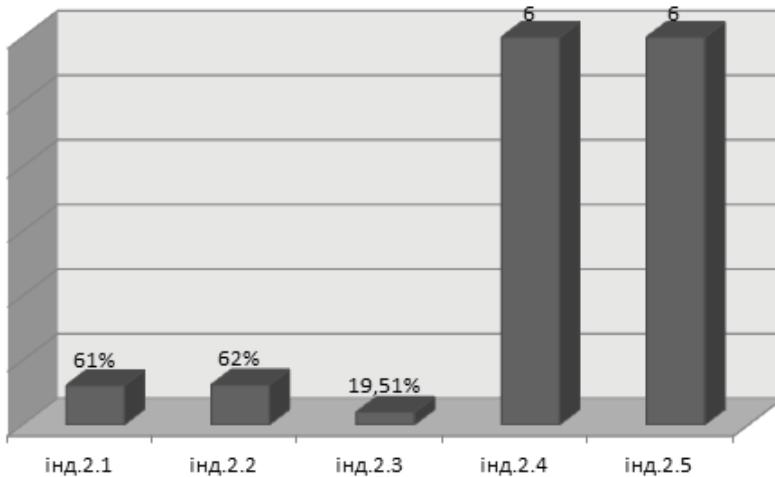


Рис. 7. Зміст навчання і навчально-методичне забезпечення Міжрегіонального вищого професійного училища зв'язку м. Києва

За допомогою інформаційно-аналітичної системи керівники можуть здійснювати порівняльний аналіз діяльності кількох навчальних закладів за різними індикаторами та роками. Наведемо приклад.

Приклад. Порівняльний аналіз КВПУ технологій та дизайну одягу з КВПУ швейного і перукарського мистецтва за індикаторами «Ефективність навчання» упродовж 2006–2010 рр.

а) Відсоток випускників, які отримали диплом з відзнакою (показник 3.2), у 2009–2010 н.р. у двох навчальних закладах підвищився, але в КВПУ ТДО у 2 рази більший, ніж у КВПУ швейного та перукарського мистецтва (рис. 8).

Ефективність навчання: 3.2. Відсоток випускників, які отримали дипломи з відзнакою

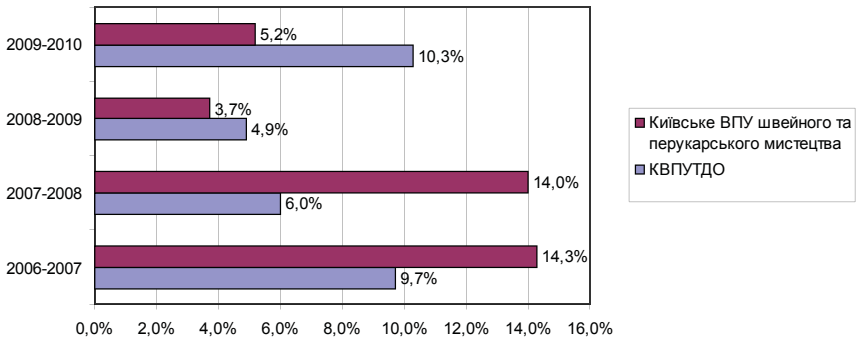


Рис. 8. Порівняння показників за індикатором 3.2

б) Відсоток учнів, які отримали робітничі розряди вище встановлених навчально-програмними документами (показник 3.4), в обох навчальних закладах зростає в середньому на 1%. Проте у КВПУ швейного і перукарського мистецтва за 2009–2010 н.р. цей показник більший на 0,6%, ніж у КВПУ ТДО (рис. 9).

Ефективність навчання: 3.4. Відсоток учнів, які отримали робітничі розряди вище встановлених навчально-програмними документами

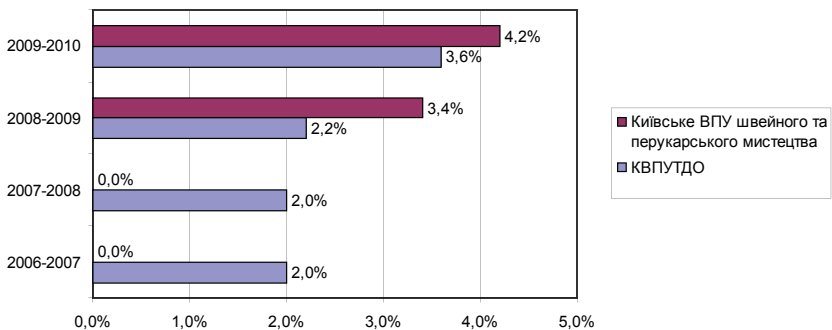


Рис. 9. Порівняння показників за індикатором 3.4

в) Відсоток випускників, які отримали розряди нижче встановлених навчально-програмними документами (показник 3.5), у КВПУ швейного і перукарського мистецтва більший, ніж у КВПУТДО. В КВПУТДО цей

показник постійно зменшується і в 2009–2010 н.р. становить 2,4%, що на 2,5 % менше, ніж показник КВПУ швейного і перукарського мистецтва (рис. 10).

Ефективність навчання: 3.5. Відсоток випускників, які отримали розряди нижче встановлених навчально-програмними документами.

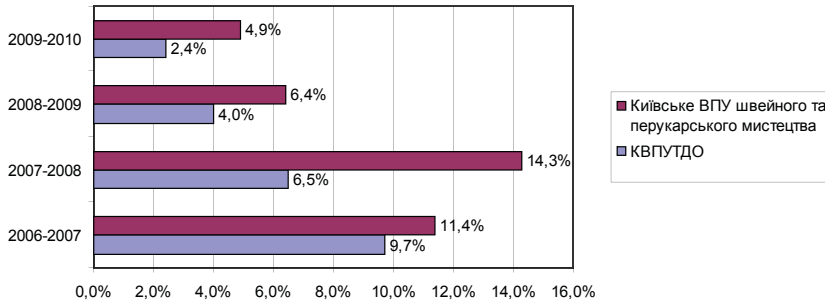


Рис. 10. Порівняння показників за індикатором 3.5

г) Відсоток учнів та слухачів, які відраховані впродовж календарного року з різних причин (показник 3.7) у КВПУ швейного та перукарського мистецтва більший, ніж у КВПУТДО, і відрізняється за останні два навчальні роки майже в 2 рази (рис. 11).

Ефективність навчання: 3.7. Відсоток учнів та слухачів, які відраховані протягом календарного року з різних причин

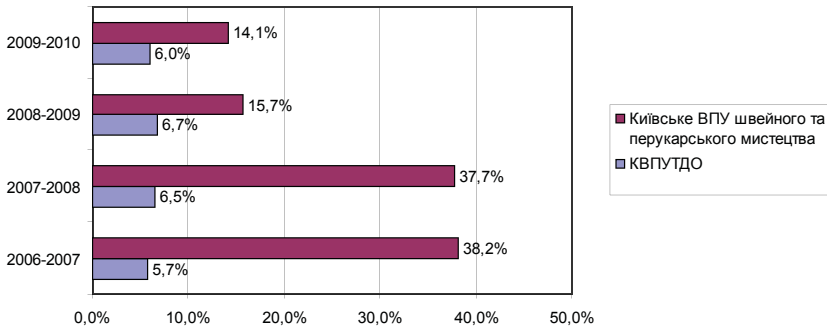


Рис. 11. Порівняння показників за індикатором 3.7

Отже, проведений аналіз діяльності Київського вищого професійного училища технологій та дизайну одягу за індикаторами «Ефективність навчання» показав задовільну роботу навчального закладу, його конкурентоспроможність, позитивні тенденції за показниками індикаторів 3.2, 3.5, 3.4 та окреслив проблемні зони за показниками індикаторів 3.1, 3.6.

Висновок. Таким чином, розвиток інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ надає завершеності та досконалості навчально-виховному процесу і перетворює його на єдину систему забезпечення якості освіти. Володіння навичками діагностики допомагає уникнути необ'єктивних оцінок, дає змогу аналізувати і вносити необхідні корективи в навчально-виховний процес, безперервно вживати заходів щодо вдосконалення роботи педагогічного колективу, діяльності викладачів та майстрів виробничого навчання.

Література

1. Биков В. Ю. Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет-технологій / В. Ю. Биков, Ю. М. Богачков, Ю. О. Жук / АПН України; Інститут інформаційних технологій і засобів навчання. – К. : Пед. думка, 2008. – 127 с.
2. Індикатори ефективної діяльності професійно-технічних навчальних закладів як інструментарій моніторингу якості і доступності освітніх послуг : метод. рекомендації / Н. О. Величко, Л. А. Майборода, І. М. Савченко та ін.; за заг. ред. І. М. Савченко. – К. : Принт, ВІАЦ, 2009. – 37 с.
3. Майборода Л. А. Організаційно-правові засади створення інформаційно-аналітичних центрів ПТО : метод. рекомендації / Л. А. Майборода, І. М. Савченко. – К. : Принт, 2009. – 49 с.
4. Савченко І. М. Актуальні проблеми створення, апробації та подальшого впровадження автоматизованої інформаційно-аналітичної системи «ПРОФТЕХІНФО» [Електронний ресурс] / І. М. Савченко. – Режим доступу : <http://www.ukrdeti.com/firstforum/m26.html>.

Реферат

ИНФОРМАЦИОННАЯ КУЛЬТУРА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Ирина Гириловская

В статье рассмотрена проблема несоответствия имеющихся профессий и уровней квалификации рабочих требованиям работодателей, а также дисбаланса между спросом и предложением рабочей силы на рынке труда, решение которой требует обновления всей системы профессионально-технического образования. Отмечено, что успешность модернизации системы ПТО зависит от эффективной деятельности всех ее субъектов, в частности руководителей ПТУЗ, которые придают этому процессу целеустремленность и управляемость. В свою очередь, управленческая деятельность руководителей ПТУЗ предусматривает переработку огромного объема разнообразной служебной информации и компетентного ее использования. Поэтому информационно-аналитическая деятельность руководителей

ПТУ является составляющей их управленческой деятельности. Отмечено, что одной из важнейших задач информационно-аналитической деятельности руководителя учебного заведения является мониторинг качества предоставления образовательных услуг ПТУ, который можно проводить, используя, например, систему «Профтех». Приведены примеры отчетов Киевского высшего профессионального училища швейного и парикмахерского искусства и Межрегионального высшего профессионального училища связи как результат внедрения данной системы в работу ПТУ города Киева, описаны индикаторы и показатели. Сделан вывод, что владение навыками диагностики помогает руководителям учебных заведений избежать необъективных оценок, позволяет анализировать и вносить необходимые коррективы в учебно-воспитательный процесс, непрерывно принимать меры по совершенствованию работы педагогического коллектива, деятельности преподавателей и мастеров производственного обучения.

***Ключевые слова:** информационно-аналитическая деятельность, руководитель ПТУЗ, управленческая деятельность, профессионально-техническое образование, индикатор, показатель.*

Abstract

INFORMATION ANALYSIS AND VET MANAGERS AS PART OF THEIR MANAGEMENT ACTIVITIES

Iryna Hyrylovska,

Research fellow of the Laboratory «All-Ukrainian VET information analysis center». Institute of Vocational Education under the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

The paper outlines the problem of disparity existing occupations and levels of qualifications of workers demands of employers and the imbalance between supply and demand of labor in the labor market, whose solution requires an update of the whole system of vocational education. It is noted that the success of the modernization of VET depends on the efficient operation of all its subjects, including VET managers which provide this process focus and manageability. In turn, management activities VET leaders involved processing a huge volume of diverse and competent service information to use it. Therefore, information and analysis of VET leaders are part of their management activities. Emphasized on the fact that one of the most important tasks of information and analysis of the head of the institution is to monitor the quality of vocational education services that can be performed using, for example, IAS system «Profteh». Examples of reports Kiev Higher School sewing and hairdressing and Interregional

higher professional school of communication as a result of the introduction of this system in vocational work in Kiev described indicators and indices. It is concluded that the diagnosis of the skills helps managers of educational institutions to avoid biased estimates, you can analyze and make necessary adjustments to the educational process, continuous efforts for improvement of the teaching staff, teachers and masters of industrial training.

Keywords: *information analysis, director of vocational schools, administrative activities, vocational education, indicator, index.*

References

1. Indikatory efektyvnoyi dijalnosti profesiyno-texnichnyh navchalnyh zakladiv yak instrumentariy monitorynhu yakosti i dostupnosti osvitnix posluh : metod. rekomendatsiyi / N. O. Velychko, L. A. Mayboroda, I. M. Savchenko ta in.; za zah. red. I. M. Savchenko. – K. : Prynt, VIATS, 2009. – 37 s.
2. Mayboroda L. A. Organizatsiyno-pravovi zasady stvorennya informatsiyno-analitychnykh tsentriv PTO : metod. rekomendatsiyi / L. A. Mayboroda, I. M. Savchenko. – K. : Prynt, 2009. – 49 s.
3. Savchenko I. M. Aktualni problem stvorennya, aprobatsiyi ta podalshoho vprovadzhennya avtomatyzovanoyi informatsiyno-analitychnykh system «PROFTEHINFO» [Elektronniy resurs] / I. M. Savchenko. – Rezhym dostupu : <http://www.ukrdeti.com/firstforum/m26.html>.